

ZATWIERDZAM

R E K T O R

*dr n. med. Wioletta Pańczewska
prof. KPSW*

.....

**KARKONOSKA PAŃSTWOWA
SZKOŁA WYŻSZA**

I N S T R U K C J A

Procedury i przedsięwzięcia realizowane w zakresie zarządzania kryzysowego

w Karkonoskiej Państwowej Szkole Wyższej

w Jeleniej Górze

Sporządził:

SPECJALISTA
ds. Obronnych

mgr inż. Jerzy Szelinger

I. Wstęp

Instrukcja przedstawia podstawowe procedury i przedsięwzięcia z zakresu zarządzania kryzysowego w Karkonoskiej Państwowej Szkole Wyższej w Jeleniej Górze. Zawiera zbiór niezbędnych informacji z zakresu zarządzania kryzysowego, normuje sposób postępowania na wypadek wprowadzenia kolejnych stopni alarmowych i stopni alarmowych CRP lub wystąpienia innych zagrożeń bezpieczeństwa w obiektach Uczelni.

Ustalenia zawarte w instrukcji mają służyć pomocą Kierownictwu Uczelni w procesie decyzyjnym oraz ułatwić osobom funkcyjnym odpowiedzialnym za bezpieczeństwo realizację zadań wynikających z procedur przewidzianych dla określonego zagrożenia.

II. Unormowania prawne

Instrukcję opracowano na podstawie niżej przedstawionych aktów prawnych:

1. Ustawy z dnia 21 listopada 1967 roku o powszechnym obowiązku obrony Rzeczypospolitej Polskiej (Dz. U. 1967 nr 44 poz. 220).
2. Rozporządzenie Rady Ministrów z dnia 13 stycznia 2004 roku *w sprawie ogólnych zasad wykonywania zadań w ramach powszechnego obowiązku obrony* (Dz. U. 2004 nr 16 poz. 152) .
3. Rozporządzenie Rady Ministrów z dnia 21 września 2004 roku *w sprawie gotowości obronnej państwa* (Dz. U. Nr 219, poz. 2218).
4. Ustawa z dnia 26 kwietnia 2007 roku *o zarządzaniu kryzysowym* (tj. Dz. U. z 2019 r., poz. 1398).
5. Ustawa z dnia 10 czerwca 2016 roku *o działaniach antyterrorystycznych* (Dz. U z 2019 r., poz. 796).
6. Rozporządzenie Prezesa Rady Ministrów z dnia 25 lipca 2016 roku *w sprawie zakresu przedsięwzięć wykonywanych w poszczególnych stopniach alarmowych i stopniach alarmowych CRP* (Dz. U. z 2016 r. poz. 1101).

Problematyka reagowania na zagrożenia o charakterze terrorystycznym ujęta jest również w innych aktach prawnych dotyczących stanów nadzwyczajnych tj. ustawie z dnia 18 kwietnia 2002 r. *o stanie klęski żywiołowej* (t.j. Dz. U. z 2017 r poz.1897), ustawie z dnia 21 czerwca 2002 r. *o stanie wyjątkowym* (t.j. Dz. U. z 2017 r poz. 1928), ustawie z dnia 29 sierpnia 2002 r. *o stanie wojennym oraz kompetencjach Naczelnego Dowódcy Sił Zbrojnych i zasadach jego podległości konstytucyjnym organom Rzeczypospolitej Polskiej* (t.j. Dz. U. z 2017 r poz. 1932).

III. Przedsięwzięcia i procedury zarządzania kryzysowego

Na podstawie art. 7 ustawy z dnia 26 kwietnia 2007 roku *o zarządzaniu kryzysowym* wprowadza się wykaz przedsięwzięć i procedur zarządzania kryzysowego, zwany dalej "wykazem procedur i przedsięwzięć". Na wykaz procedur i przedsięwzięć Systemu Zarządzania Kryzysowego składają się:

- 1) stopnie alarmowe i stopnie alarmowe dla zagrożeń w cyberprzestrzeni Rzeczypospolitej Polskiej, zwane dalej „stopniami alarmowymi CRP”,
- 2) sposoby postępowania w przypadkach innych zagrożeń mogących wystąpić na terenie KPSW.

Zadania ujęte w wykazie przedsięwzięć i procedur Systemu Zarządzania Kryzysowego realizuje się:

- 1) w przypadku wystąpienia sytuacji kryzysowej w rozumieniu art. 3 pkt 1 ustawy z dnia 26 kwietnia 2007 r. o zarządzaniu kryzysowym lub zagrożenia wystąpieniem takiej sytuacji tj. wystąpienia sytuacji wpływającej negatywnie na poziom bezpieczeństwa ludzi, mienia w znacznych rozmiarach lub środowiska, wywołującą znaczne ograniczenia w działaniu właściwych organów administracji publicznej ze względu na nieadekwatność posiadanych sił i środków;
- 2) w stanach gotowości obronnej państwa, o których mowa w przepisach wydanych na podstawie art. 6 ust. 2 pkt 3 ustawy z dnia 21 listopada 1967 r. o powszechnym obowiązku obrony RP. Wydane na tej podstawie Rozporządzenie Rady Ministrów z dnia 21 września 2004 roku określa:
 - a) stany gotowości obronnej państwa, ich rodzaje i warunki wprowadzania tych stanów;
 - b) zadania związane z podwyższaniem gotowości obronnej państwa w określonych stanach i tryb ich realizacji;
 - c) organizację i zadania w zakresie tworzenia systemu stałych dyżurów (SD) na potrzeby podwyższania gotowości obronnej państwa.

Obowiązują następujące stany gotowości obronnej państwa:

- stan stałej gotowości obronnej państwa;
- stan gotowości obronnej państwa czasu kryzysu;
- stan gotowości obronnej państwa czasu wojny.

Stan stałej gotowości obronnej państwa utrzymuje się w czasie pokoju, gdy nie stwierdza się istotnych zagrożeń zewnętrznego bezpieczeństwa państwa. W stanie stałej gotowości obronnej państwa są realizowane zadania planistyczne, organizacyjne, szkoleniowe i kontrolne, mające na celu utrzymywanie w sprawności systemu obronnego państwa.

Stan gotowości obronnej państwa czasu kryzysu wprowadza się w razie zaistnienia zewnętrznego zagrożenia bezpieczeństwa państwa wymagającego uruchomienia wybranych elementów systemu obronnego lub realizacji zadań ustalonych dla tego stanu. W stanie gotowości obronnej państwa czasu kryzysu są realizowane zadania

zapewniające przygotowanie do przeciwdziałania zewnętrznym zagrożeniom bezpieczeństwa państwa oraz usuwania skutków ich wystąpienia.

Stan gotowości obronnej państwa czasu wojny wprowadza się w celu odparcia bezpośredniej zbrojnej napaści na terytorium Rzeczypospolitej Polskiej lub gdy z umów międzynarodowych wynika zobowiązanie do wspólnej obrony przeciwko agresji. W stanie gotowości obronnej państwa czasu wojny realizuje się zadania umożliwiające przeprowadzenie powszechnej mobilizacji, wprowadzenie stanu wojennego oraz pełne rozwinięcie systemu obronnego państwa do odparcia agresji militarnej.

Realizację zadań związanych z podwyższaniem gotowości obronnej państwa koordynują ministrowie (właściwy minister ds. szkolnictwa wyższego) i wojewodowie zgodnie z rozporządzeniem Rady Ministrów z dnia 13 stycznia 2004 roku w sprawie wykonywania zadań w ramach powszechnego obowiązku obrony.

W celu zapewnienia ciągłości przekazywania decyzji organów uprawnionych do uruchomienia realizacji zadań ujętych w Planie operacyjnego funkcjonowania KPSW Jelenia Góra utworzony został w stanie stałej gotowości obronnej państwa system Stałego Dyżuru KPSW.

Zadania wykonywane w ramach stałych dyżurów obejmują:

- a) uruchamianie, w warunkach wystąpienia zagrożenia bezpieczeństwa państwa, procedur związanych z podwyższaniem gotowości obronnej państwa,
 - b) przekazywanie decyzji upoważnionych organów (MEiN) w sprawie uruchomienia określonych zadań wynikających z wprowadzenia wyższych stanów gotowości obronnej państwa oraz przekazywanie właściwym organom (MEiN) informacji o stanie sił uruchomianych podczas podwyższania gotowości obronnej państwa.
- 3) w przypadku udziału Polski w operacjach NATO prowadzonych na podstawie art. 5 Traktatu Północnoatlantyckiego.

Decyzję o uruchomieniu przedsięwzięć i procedur systemu zarządzania kryzysowego podejmują:

- a) Prezes Rady Ministrów, na obszarze kilku województw lub na całym terytorium RP,
- b) Minister lub kierownik urzędu centralnego w odniesieniu do wszystkich lub wybranych kierowników podległych, podporządkowanych lub nadzorowanych organów, jednostek organizacyjnych i urzędów (Minister Edukacji i Nauki w naszym przypadku),
- c) Wojewoda w stosunku do obszarów, obiektów i urzędów według właściwości miejscowej, na obszarze całego lub części województwa.

Stopnie alarmowe lub stopnie alarmowe CRP są wprowadzane, zmieniane i odwoływane w drodze zarządzenia przez:

- a) Prezesa Rady Ministrów, na obszarze kilku województw lub na całym terytorium RP,

- b) Ministra lub kierownika urzędu centralnego w odniesieniu do wszystkich lub wybranych kierowników podległych, podporządkowanych lub nadzorowanych organów, jednostek organizacyjnych i urzędów (Ministra Edukacji i Nauki w naszym przypadku),
- c) Wojewodę w stosunku do obszarów, obiektów i urzędów według właściwości miejscowej, na obszarze całego lub części województwa.

Wymienione wyżej organy mogą podać do publicznej wiadomości komunikat o wprowadzeniu stopnia alarmowego lub stopnia alarmowego CRP oraz wynikających z niego zaleceniach poprzez wykorzystanie funkcjonujących na danym terenie środków społecznego przekazu.

Rodzaje stopni alarmowych

W przypadku zagrożenia wystąpieniem zdarzenia o charakterze terrorystycznym lub sabotażowym albo w przypadku wystąpienia takiego zdarzenia organy wymienione wyżej wprowadzają jeden z czterech stopni alarmowych:

- a) pierwszy stopień alarmowy (stopień ALFA),
- b) drugi stopień alarmowy (stopień BRAWO),
- c) trzeci stopień alarmowy (stopień CHARLIE),
- d) czwarty stopień alarmowy (stopień DELTA).

W przypadku zagrożenia wystąpieniem zdarzenia o charakterze terrorystycznym lub sabotażowym na systemy teleinformatyczne organów administracji publicznej albo w przypadku wystąpienia takiego zdarzenia organy wymienione wyżej wprowadzają jeden z czterech stopni alarmowych CRP:

- a) pierwszy stopień alarmowy CRP (stopień ALFA- CRP),
- b) drugi stopień alarmowy CRP (stopień BRAWO- CRP),
- c) trzeci stopień alarmowy CRP (stopień CHARLIE- CRP),
- d) czwarty stopień alarmowy CRP (stopień DELTA- CRP).

Wyższy albo niższy stopień alarmowy może być wprowadzony z pominięciem stopni pośrednich. Stopnie alarmowe i stopnie alarmowe CRP mogą być wprowadzane rozdzielnie lub łącznie. W przypadku wprowadzenia na tym samym obszarze przez Prezesa Rady Ministrów, Ministra Edukacji i Nauki, kierownika urzędu centralnego MEiN i wojewodę różnych stopni alarmowych lub różnych stopni alarmowych CRP, należy wykonać zadania przewidziane dla stopnia wyższego. Odwołanie stopnia alarmowego lub stopnia alarmowego CRP następuje w drodze zarządzenia wydanego przez każdy organ wprowadzający ten stopień.

Po wprowadzeniu pierwszego stopnia alarmowego (stopień ALFA)

wykonać następujące zadania:

- 1) prowadzić, w ramach realizacji zadań administratorów obiektów, wzmożoną kontrolę obiektów użyteczności publicznej oraz innych obiektów, które potencjalnie mogą stać się celem zdarzenia o charakterze terrorystycznym;
- 2) zalecić podległemu personelowi informowanie odpowiednich służb w przypadku zauważenia: nieznanymi pojazdami na terenie instytucji lub innych ważnych obiektów, porzuconych paczek i bagaży lub jakichkolwiek innych oznak nietypowej działalności;
- 3) informować podległy personel o konieczności zachowania zwiększonej czujności w stosunku do osób zachowujących się w sposób wzbudzający podejrzenia;
- 4) zapewnić dostępność w trybie alarmowym członków personelu niezbędnych do wzmocnienia ochrony obiektów Uczelni;
- 5) przeprowadzić kontrolę pojazdów wjeżdżających oraz osób wchodzących na teren obiektów Uczelni;
- 6) sprawdzać, na zewnątrz i od wewnątrz, budynki będące w stałym użyciu w zakresie podejrzanych zachowań osób oraz w poszukiwaniu podejrzanych przedmiotów;
- 7) sprawdzić działanie środków łączności wykorzystywanych w celu zapewnienia bezpieczeństwa;
- 8) dokonać, w ramach realizacji zadań administratorów obiektów, sprawdzenia działania instalacji alarmowych, przepustowości dróg ewakuacji oraz funkcjonowania systemów rejestracji obrazu;
- 9) dokonać przeglądu wszystkich procedur i zarządzeń związanych z wprowadzeniem wyższych stopni alarmowych;
- 10) prowadzić akcję informacyjno-instruktażową dla społeczności Uczelni dotyczącą potencjalnego zagrożenia, jego skutków i sposobu postępowania.

Po wprowadzeniu drugiego stopnia alarmowego (stopień BRAVO) należy wykonać zadania wymienione dla pierwszego stopnia alarmowego oraz kontynuować lub sprawdzić wykonanie tych zadań, jeżeli wcześniej nie został wprowadzony stopień ALFA. Ponadto należy wykonać w szczególności następujące zadania:

- 1) wprowadzić dodatkowe kontrole pojazdów, osób oraz budynków Uczelni w rejonach zagrożonych;
- 2) sprawdzić funkcjonowanie zasilania awaryjnego;
- 3) ostrzec społeczność akademicką o możliwych formach zdarzenia o charakterze terrorystycznym;
- 4) zapewnić dostępność w trybie alarmowym kierowniczej kadry Uczelni do wdrażania procedur działania na wypadek zdarzeń o charakterze terrorystycznym;
- 5) sprawdzić i wzmocnić ochronę ważnych obiektów Uczelni;
- 6) wprowadzić zakaz wstępu do Uczelni osobom postronnym;
- 7) sprawdzić system ochrony obiektów Uczelni ochraniających przez firmy zewnętrzne;
- 8) wprowadzić kontrolę wszystkich przesyłek pocztowych kierowanych na adres Uczelni;

- 9) zamknąć i zabezpieczyć nieużywane regularnie budynki i pomieszczenia w budynkach Uczelni;
- 10) dokonać przeglądu zapasów materiałowych i sprzętu (w tym dostępności środków i materiałów medycznych) w przypadku wystąpienia zdarzenia o charakterze terrorystycznym.

Po wprowadzeniu trzeciego stopnia alarmowego (stopień CHARLIE) należy wykonać zadania wymienione dla pierwszego i drugiego stopnia alarmowego oraz kontynuować lub sprawdzić wykonanie tych zadań, jeżeli wcześniej nie został wprowadzony stopień ALFA lub BRAVO. Ponadto należy wykonać w szczególności następujące zadania:

- 1) wprowadzić dyżury kierowniczej kadry Uczelni odpowiedzialnej za wprowadzenie procedur działania na wypadek zdarzeń o charakterze terrorystycznym;
- 2) sprawdzić dostępność obiektów wyznaczonych na zastępcze miejsca czasowego pobytu na wypadek ewakuacji ludności;
- 3) ograniczyć do minimum liczbę miejsc ogólnodostępnych w obiektach i rejonach przyległych do obiektów Uczelni;
- 4) wprowadzić, w uzasadnionych przypadkach, ścisłą kontrolę osób przy wejściu do obiektów Uczelni i wjeździe pojazdów na teren Uczelni;
- 5) ograniczyć możliwość parkowania pojazdów przy obiektach ochraniających Uczelni;
- 6) wprowadzić dodatkowy całodobowy nadzór nad miejscami, które tego wymagają, a do tej pory były nieobjęte nadzorem;
- 7) zapewnić ochronę środków transportu służbowego poza terenem Uczelni, wprowadzić kontrole pojazdu przed wejściem do niego i jego uruchomieniem.

Po wprowadzeniu czwartego stopnia alarmowego (stopień DELTA) należy wykonać zadania wymienione dla pierwszego, drugiego i trzeciego stopnia alarmowego oraz kontynuować lub sprawdzić wykonanie tych zadań, jeżeli wcześniej nie został wprowadzony stopień ALFA, BRAVO lub CHARLIE. Ponadto należy wykonać w szczególności następujące zadania:

- 1) wprowadzić, w uzasadnionych przypadkach, ograniczenia komunikacyjne w rejonach zagrożonych Uczelni;
- 2) przeprowadzić identyfikację wszystkich pojazdów znajdujących się na parkingach i w rejonach obiektów Uczelni, w uzasadnionych przypadkach nakazać ich usunięcie poza teren Uczelni;
- 3) kontrolować wszystkie pojazdy wjeżdżające na teren obiektów Uczelni oraz ich ładunek;
- 4) kontrolować wszystkie wnoszone na teren obiektów Uczelni przedmioty, w tym walizki, torebki, paczki;
- 5) przeprowadzać częste kontrole na zewnątrz budynków Uczelni i na parkingach;
- 6) ograniczyć liczbę podróży służbowych osób zatrudnionych w Uczelni i wizyt osób niezatrudnionych w Uczelni.

Po wprowadzeniu pierwszego stopnia alarmowego CRP (stopień ALFA- CRP) należy wykonać w szczególności następujące zadania:

- 1) wprowadzić wzmożone monitorowanie stanu bezpieczeństwa systemu teleinformatycznego oraz :
 - a) monitorować i weryfikować, czy nie doszło do naruszenia bezpieczeństwa komunikacji elektronicznej,
 - b) sprawdzać dostępność usług elektronicznych,
 - c) dokonywać, w razie potrzeby, zmian w dostępie do systemu;
- 2) poinformować personel Uczelni o konieczności zachowania zwiększonej czujności w stosunku do stanów odbiegających od normy, w szczególności personel odpowiedzialny za bezpieczeństwo systemu;
- 3) sprawdzić kanały łączności z innymi, właściwymi dla rodzaju stopnia alarmowego CRP, podmiotami biorącymi udział w reagowaniu kryzysowym, dokonać weryfikacji ustanowionych punktów kontaktowych z zespołami reagowania na incydenty bezpieczeństwa teleinformatycznego;
- 4) dokonać przeglądu stosowanych procedur oraz zadań związanych z wprowadzaniem stopni alarmowych CRP, w szczególności dokonać weryfikacji posiadanej kopii zapasowej systemu;
- 5) sprawdzić aktualny stan bezpieczeństwa systemu i ocenić wpływ zagrożenia na bezpieczeństwo teleinformatyczne na podstawie bieżących informacji i prognoz wydarzeń;
- 6) Informować na bieżąco o efektach przeprowadzonych działań zespoły reagowania na incydenty bezpieczeństwa teleinformatycznego właściwe dla działania instytucji-Uczelni;

Po wprowadzeniu drugiego stopnia alarmowego CRP (stopień BRAWO- CRP) należy wykonać zadania wymienione dla pierwszego stopnia alarmowego CRP oraz kontynuować lub sprawdzić wykonanie tych zadań, jeżeli wcześniej był wprowadzony stopień ALFA- CRP. Ponadto należy:

- 1) zapewnić dostępność w trybie alarmowym personelu odpowiedzialnego za bezpieczeństwo systemu;
- 2) wprowadzić całodobowe dyżury administratorów systemów kluczowych dla funkcjonowania Uczelni oraz personelu uprawnionego do podejmowania decyzji sprawach bezpieczeństwa systemu teleinformatycznego;

Po wprowadzeniu trzeciego stopnia alarmowego CRP (stopień CHARLIE-CRP) należy wykonać zadania wymienione dla pierwszego i drugiego stopnia alarmowego CRP oraz kontynuować lub sprawdzić wykonanie tych zadań, jeżeli wcześniej był wprowadzony stopień ALFA- CRP lub BRAWO- CRP. Ponadto należy wykonać w szczególności następujące zadania:

- 1) wprowadzić całodobowe dyżury administratorów systemów kluczowych dla funkcjonowania Uczelni oraz personelu uprawnionego do podejmowania decyzji sprawach bezpieczeństwa systemu teleinformatycznego;

- 2) dokonać przeglądu dostępnych zasobów zapasowych pod względem możliwości ich wykorzystania w przypadku zaistnienia ataku;
- 3) przygotować się do uruchomienia planów umożliwiających zachowanie ciągłości działania po wystąpieniu potencjalnego ataku, w tym:
 - a) dokonać przeglądu i ewentualnego audytu planów awaryjnych oraz systemów,
 - b) przygotować się do ograniczenia operacji na serwerach, w celu możliwości ich szybkiego i bezawaryjnego zamknięcia.

Po wprowadzeniu czwartego stopnia alarmowego CRP (stopień DELTA- CRP) należy wykonać zadania wymienione dla pierwszego, drugiego i trzeciego stopnia alarmowego CRP oraz kontynuować lub sprawdzić wykonanie tych zadań, jeżeli wcześniej był wprowadzony stopień ALFA- CRP, BRAWO- CRP lub CHARLIE- CRP. Ponadto należy wykonać w szczególności następujące zadania:

- 1) uruchomić plany awaryjne lub plany ciągłości działania Uczelni w sytuacji awarii lub utraty ciągłości działania;
- 2) stosownie do sytuacji przystąpić do realizacji procedur przywracania ciągłości działania.

IV. Załączniki do instrukcji.

Terroryzm stanowi jedno z największych zagrożeń współczesnego świata. Zmienność metod i użytych środków przez terrorystów powoduje, że nie można w sposób jednoznaczny i precyzyjny opisać zjawiska wystąpienia sytuacji kryzysowej oraz jej skutków. Trudno określić sposób postępowania osób odpowiedzialnych za bezpieczeństwo oraz przyjąć określone procedury związane z zapobieganiem powstania sytuacji kryzysowej jak i eliminowaniem skutków. Załączniki do Instrukcji opisują sposób postępowania osób funkcyjnych Uczelni w przypadku wystąpienia możliwych do przewidzenia sytuacji kryzysowych wywołanych działaniami terrorystycznymi.

1. Zasady postępowania w przypadku otrzymania informacji o podłożeniu lub zlokalizowaniu urządzenia wybuchowego w obiekcie należącym do naszej Uczelni - **Załącznik Nr 1**
2. Zasady postępowania dla osób, które jako pierwsze uzyskały informację o podłożeniu lub zlokalizowaniu urządzenia wybuchowego w obiekcie należącym do naszej Uczelni – **Załącznik Nr 2**
3. Formularz rozmowy ze zgłaszającym podłożenie urządzenia wybuchowego – **Załącznik Nr 3**
4. Sposób postępowania w przypadku przekazania informacji o podłożeniu urządzenia wybuchowego za pomocą poczty elektronicznej – **Załącznik Nr 4**
5. Postępowanie w przypadku ujawnienia lub otrzymania przesyłki, mogącej zawierać urządzenie wybuchowe – **Załącznik Nr 5**
6. Postępowanie w przypadku ujawnienia lub otrzymania przesyłki, zawierającej substancje o nieustalonym składzie – **Załącznik Nr 6**
7. Instrukcja postępowania w związku z bezpośrednim zagrożeniem atakiem terrorystycznym związanym z zajęciem obiektu i przetrzymaniem zakładników – **Załącznik Nr 7**
8. Uwagi końcowe – **Załącznik Nr 8**